

IZMJENE U NAČINU PROGRAMIRANJA I FINANSIRANJA GEODETSKIH RADOVA NA PREMJERU I IZRADI KATASTRA ZEMLJIŠTA

Geodetski radovi uopšte, pa i radovi na premjeru državne teritorije i izradi novog katastra zemljišta do sada nisu planirani ni u perspektivnim ni u godišnjim planovima privrednog razvoja naših društveno-političkih zajednica. Kao posljedica toga javljale su se mnoge teškoće, među koje, u prvom redu spadaju, neblagovremeno zadovoljavanje potreba za geodetskim podlogama mnogih grana privrede i neracionalno korišćenje kapaciteta i sredstava. Zbog toga što geodetski radovi nisu predviđani u društvenim planovima našeg privrednog razvoja organi geodetske službe nisu mogli razradjivati ni svoje planove drugih mjera i akcija, kao što su finansijski planovi, dugoročniji planovi potreba u kadrovima, nabavci geodetskog instrumentarija, druge opreme i dr. Razumljivo je, stoga, što su se u ovakvim uslovima ponekad pojavljivali znaci izvjesne nesigurnosti i bezperspektivnosti u geodetskoj službi i što se je to, u izvjesnoj mjeri, negativno odražavalo i na društveno-ekonomske odnose unutar pojedinih radnih organizacija (fluktucija stručnih kadrova, njihova prekvalifikacija, niski lični dohoci i dr.).

Medjutim, krajem 1966. i početkom 1967. godine u SR BiH nastale su korijenite izmjene u načinu programiranja i finansiranja geodetskih radova na premjeru i izradi katastra zemljišta. Nakon što je donesen Program geodetskih radova iz nadležnosti federacije za period od 1966-1970. godine i Zakon o finansiranju tih radova (savezni zakon) poduzete su mjere da se riješi pitanje dugoročnijeg programiranja geodetskih radova i pitanje njihovog nesmetanog finansiranja i u SR Bosni i Hercegovini. Na osnovu zaključaka Izvršnog vijeća, Organizaciono-političkog i Republičkog vijeća Skupštine SR BiH, koji su više puta razmatrali stanje premjera i katastra zemljišta na području SRBiH, u okviru priprema za izradu Društvenog plana razvoja SRBiH za period 1966-1970. godine, izradjen je nacrt programa premjera i izrade katastra zemljišta u SRBiH za taj period.

Potreba premjera, njegov društveni značaj i uloga u razvoju Republike obrazložena je u Društvenom planu razvoja za period od 1966-1970. godine riječima:

"Uvodjenje prostornog planiranja i naš ekonomski razvoj pretpostavlja i izvršenje niza prethodnih radova, a među njima naročito premjer cijele teritorije koji bi poslužio, pored ostalog, kao geodetska podloga za projektovanje, studije i istraživanja. S obzirom na to da je premjer dosad izvršen ili je u toku na manje od jedne petine teritorije Bosne i Hercegovine, kao jedan od važnih zadataka u narednom periodu nameće se potreba ubrzanja i proširenja ovih radova. Ovo se prvenstveno odnosi na područja koja, s obzirom na dalji razvoj privrede i

urbanizaciju, imaju jače izraženu potrebu za eventualnim geodetskim planovima i katastrom zemljišta".

Ovako tretiranje uloge i značaja premjera, posebno naglašavanje potrebe premjera cijelog područja Republike u srednjoročnom planu našeg privrednog razvoja, bez sumnje otvara jasniju perspektivu geodetskoj službi i ima širi značaj za cijelu struku.

U skladu sa ovako zacrtanom dugoročnijom politikom na premjeru i izradi katastra riješeno je i pitanje finansiranja ovih radova. Naime, krajem 1966. godine donesen je i poseban Zakon o finansiranju geodetskih radova na premjeru i izradi katastra zemljišta na području SRBiH od 1966-1970. godine, koji sadrži i program radova za isti period.

Prema odredbama ovog Zakona u troškovima premjera učestvuje republički budžet sa 50% ukupnih troškova, a ostalih 50% treba da obezbijedi Republička geodetska uprava od zainteresovanih opština, privrednih organizacija i građana, kao i prodajom finalnih geodetskih proizvoda.

Ovaj način finansiranja premjera i izrade katastra primjenjuje se u SRBiH još od 1963. godine i u praksi se pokazao pogodnim, pa je pomenuti Zakon ovaj način finansiranja samo sankcionisao.

Veoma je značajno što se Zakonom o finansiranju geodetskih radova predviđa i mogućnost pribavljanja sredstava i od prodaje finalnih geodetskih proizvoda. Ovom zakonskom odredbom stvoren je pravni osnov i za uvodjenje procesa privredjivanja u organima geodetske službe, ono čega dosada nije bilo. Poznato je naime, da su se dosada finalni geodetski proizvodi (planoi, karte, kote i koordinate geodetskih tačaka) izdavali raznim interesentima samo uz naplatu odgovarajućih taksa, koje propisuje Osnovni zakon o administrativnim taksama, a koje u sebi nisu sadržavale dio vrijednosti i uloženi sredstava u te proizvode. Prema tome, danas više niko ne može dobiti geodetske finalne proizvode, a da, pored postojeće takse, ne uplati i određeni iznos naime dijela uloženi sredstava u te proizvode (amortizacija). Cijene geodetskih proizvoda koje spadaju u nadležnost federacije već su utvrđene, dok je pitanje cijena ostalih proizvoda ostavljeno da se riješi u republikama.

Dugoročnije programiranje radova na premjeru i iznalaženje stabilnijih izvora njihovog finansiranja znače uvodjenje i jednog novog sistema u odnosu na dosadašnju praksu, sistema koji obezbjedjuje realizaciju jedne trajnije politike u ovoj grani društvene djelatnosti. Time su, bez sumnje, stvoreni uslovi i za lakše riješavanje mnogih pitanja u geodetskoj službi i za njeno efikasnije djelovanje.